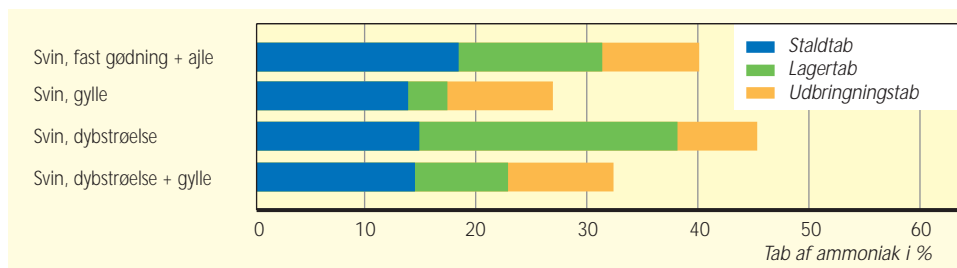
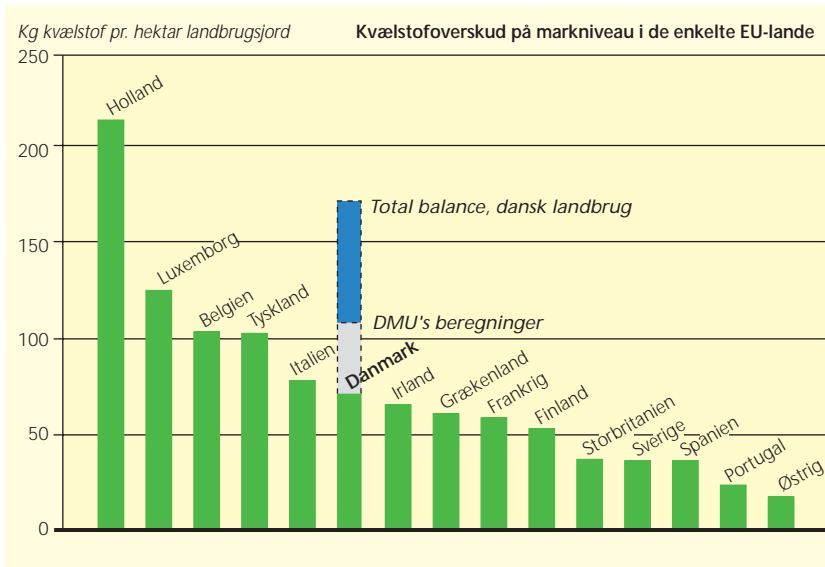

Udslip af ammoniak fra svinehold i stald ved forskellige gødningssystemer. Som det ses betyder overgang fra en traditionel svinestald med fast gødning og ajle til en stald med gyllesystem en betragtelig begrænsning af tabet af ammoniak pr. gris. Der er især en gevinst under lagring i gylletank med dæklag frem for på mødding. (Modelberegninger på baggrund af 1996-data).

Kvælstofoverskud i de 15 EU-lande, 1995 (Kilde Eurostat). Overskuddet er beregnet som markbalancen, dvs. forskellen mellem det kvælstof der tilføres markerne (med gødningen og fra luften) og det kvælstof der fjernes (med høsten). Pga. usikkerheder og fejl kan sådanne data kun bruges til overordnede sammenligninger mellem landene. Til sammenligning er der for Danmark vist DMU's beregning af markbalancen og DJF's beregning af totalbalancen for dansk landbrug, dvs. forskellen mellem den totale tilførsel (foder, gødning, mv.) og fraførsel (via produkter) i dansk landbrug. Forskellen mellem totalbalancen og markbalancen skyldes forskellige opgørelsesmetoder.

Specialiseringen har også udmøntet sig i en regionalisering og i et mere monotont landskab. Afgrøderne på de enkelte brug er nemlig i vidt omfang bestemt af hvilke husdyr der holdes. Konsekvenserne for miljøet er imidlertid ikke entydige. Fx indebærer den øgede stordrift i svineproduktionen at det er blevet mere lønsomt at håndtere svinenes gødning som gylle. Herved kan landmanden samtidig reducere udslippet af ammoniak betydeligt, jf. ovenstående figur.

Den stigende koncentration af husdyrholdet har ført til at jorden i visse egne af Europa tilføres alt for mange næringsstoffer som derfor belaster vandmiljøet. Samtidig er der drænet store arealer og mange af Europas vådområder er blevet opdyrket hvilket har reduceret naturens evne til tilbageholde og fjerne næringsstofferne.

Regionernes specialisering har bevirket at der i visse egne findes mange gårde, som producerer mere husdyrgødning end de må sprede på deres egne marker, hvorfor disse bedrifter må finde andre løsninger. I Danmark havde 47 procent af svinebrugene i 1998 overskud af gødning. Omvendt er der i andre egne mange marker som slet ikke modtager husdyrgødning.

På europæisk plan er problemet – som man kunne forvente ud fra husdyrholdets størrelse - størst i Holland, jf. nedenstående figur.

Næringsstoffer

Forbruget af kunstgødning steg i 1960'erne og 1970'erne og betød sammen med bedre sorter og teknologi en betydelig stigning i landbrugets udbytte. I de fleste EU-lande toppede tilførslen af fosfor i begyndelsen af 1980'erne og tilførslen af kvælstof i midten af 1980'erne. Selv om der i de senere år er sket en reduktion i tilførslen af både kvælstof og fosfor er landbruget dog fortsat en betydelig kilde til forurening af vandmiljøet med disse stoffer. For kvælstof søger man at begrænse problemet gennem EU's nitratdirektiv, der i Danmark er implementeret gennem Vandmiljøplan II. For fosfor er der ikke foretaget tilsvarende initiativer.

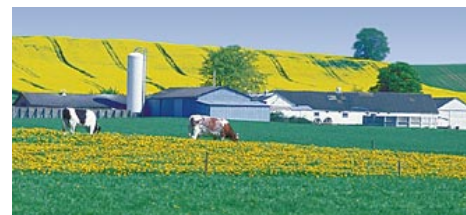

Foto: CDanmark